

Sygn. akt I NSK 93/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Adam Redzik

w sprawie z powództwa P. S. A. w R.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o wymierzenie kary pieniężnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 22 stycznia 2020 r.
skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt VII ACa (...),

- 1. uchyła zaskarżony wyrok;**
- 2. oddała apelację powoda;**
- 3. obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego i kasacyjnego i pozostawia ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Okręgowym w W.**

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z 30 sierpnia 2012 r., znak: (...) na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 6 i 12, w związku z art. 56 ust. 2 pkt 1, ust. 3 i ust. 6

ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (w dacie wydania decyzji – Dz.U. 2006, nr 89, poz. 625 z późn. zm., dalej: P.e.) oraz w związku z art. 104 k.p.a. po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, którego stroną jest przedsiębiorstwo energetyczne P. S.A. z siedzibą w R., wymierzył temu przedsiębiorstwu karę pieniężną w wysokości 0,018% przychodu osiągniętego w 2011 r., tj. 1.500.000 zł za to, że:

1) naruszyło § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. nr 128, poz. 895 z późn. zm.), a tym samym również warunek 2.1.1. koncesji na obrót energią elektryczną udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 17 listopada 1998 r. nr (...) (z późniejszymi zmianami), który zobowiązuje P. do prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami, przez co wyczerpało znamiona czynu określonego w art. 56 ust. 1 pkt 6 i pkt 12 P.e.;

2) stosowało, w odniesieniu do odbiorców grup taryfowych G, taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami, tj. niezgodnie z pkt 1.6 oraz 3.3.1 taryfy P. zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 16 grudnia 2010 r. nr (...), przez co wyczerpało znamiona czynu określonego w art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e.

Wyrokiem z 6 października 2014 r., XVII AmE (...) Sąd Okręgowy w W. – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchylił zaskarżoną decyzję i zasądził od Prezesa URE na rzecz P. S.A. kwotę 477,00 zł tytułem kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji Prezesa URE od wydanego rozstrzygnięcia, wyrokiem z 7 stycznia 2016 r., VI ACa (...) Sąd Apelacyjny w (...) uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania pozostawiając sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 28 czerwca 2016 r., XVII AmE (...) SOKiK uchylił zaskarżoną decyzję co do wymierzenia P. kary pieniężnej w wysokości 0,009% przychodu osiągniętego w 2011 r., tj. 750.000 zł za to, że: naruszyło § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. nr 128, poz. 895 z późn. zm.), a tym samym

również warunek 2.1.1. koncesji na obrót energią elektryczną. W pozostałej części odwołanie powoda oddalił.

SOKiK ustalił, że P. S.A. posiada koncesję na obrót energią elektryczną udzieloną decyzją Prezesa URE znak (...) z 17 listopada 1998 r. (z późn. zm.). P. S.A. świadczy usługi kompleksowe odbiorcom energii elektrycznej na podstawie umowy zawierającej postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usługi przesyłania lub dystrybucji energii (art. 5 ust. 3 P.e.). W rezultacie P. S.A. przeprowadzała z odbiorcą końcowym rozliczenia umowy sprzedaży i umowy dystrybucji w ramach umowy kompleksowej, ale usługa dystrybucji świadczona jest przez operatora systemu dystrybucyjnego (tu P. S.A.) na rzecz odbiorcy końcowego przyłączonego do jego sieci. Także P. S.A. jest odpowiedzialna za odczytywanie układów pomiarowo-rozliczeniowych.

Stosowanie okresów rozliczeniowych niezgodnie z taryfą P. S.A. miało miejsce również w roku 2010, przed dniem 1 września 2010 r. przez oddzielne przedsiębiorstwa stanowiące obecnie oddziały P. S.A. Z dniem 1 września 2010 r. P. S.A. przejęła prawa i obowiązki przedsiębiorstw, które w tym dniu weszły w jej skład.

W dniu 19 maja 2011 r. Prezes URE wszczął postępowanie co do nieprzestrzegania przez P. S.A. warunków wynikających z koncesji na obrót energią elektryczną, w tym przypadku w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej niezgodnie z obowiązującymi przepisami § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną.

Organ regulacyjny zażądał wyjaśnień co do (1) okresów rozliczeniowych i (2) sposobu rozliczenia składnika stałego stawki sieciowej, stawki opłaty przejściowej i abonamentowej w sytuacji zmiany stawek opłat. Z przedstawionych przez P. S.A. informacji wynikało, że w latach 2008-2011 stosowało okresy rozliczeniowe niezgodne z taryfami P. S.A. w odniesieniu do odbiorców grup taryfowych C i G w oddziałach: B., W., S. Przedsiębiorstwo podkreśliło również fakt wygaszania na przestrzeni lat 2008-2011 zastanych rozbieżności w zakresie okresów rozliczeniowych informując, że na dzień wszczęcia postępowania w

sprawie wymierzenia kary pieniężnej ilość takich przypadków stanowiła 0,15% ogólnej liczby klientów P.

Pismem z dnia 20 kwietnia 2012 r. spółka P. poinformowała, że wyeliminowała wszystkie przypadki rozliczania odbiorców w cyklach rozliczeniowych niezgodnych z taryfą Operatora (taryfa P. S.A.) jak również niezgodne z pkt 3.3.6 taryfy Operatora (taryfa P. S.A.) rozliczanie odbiorców z tytułu opłat stałych. Przeprowadzono kontrole i naruszenia prawa ustały przed dniem zakończenia postępowania. Z analizy faktur wynikało, że w okresie I półrocza 2011 r. stosowane były stawki opłat abonamentowych przypisane do innych, niż faktycznie zastosowane okresów rozliczeniowych, a tym samym odbiorcy P. S.A. ponosili zawyżone opłaty z tego tytułu.

Sąd I instancji uznał na podstawie ustalonego stanu faktycznego, iż wniesione przez spółkę odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie. O ile SOKiK znalazł logiczne uzasadnienie w materiale dowodowym nałożenia tej kary na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. w odniesieniu do odbiorców grup taryfowych G (pkt 2 decyzji), o tyle motywy nałożenia kary za naruszenie § 5 ust. 5 rozporządzenia na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 6 i 12 P.e. (pkt 1) ocenił jako nieuzasadnione. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, organ regulacyjny nie może nałożyć kary za naruszenie obowiązku wynikającego z koncesji na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 P.e., jeśli sprowadza się on do ogólnego zobowiązania do przestrzegania przepisów prawa – a tak było w tym przypadku, gdzie koncesja zobowiązywała przedsiębiorstwo do poszanowania przepisów P.e. i aktów wykonawczych.

Od tego wyroku powód wniósł apelację.

Wyrokiem z 13 grudnia 2017 r., VII ACa (...) Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w pkt II uchylił decyzję Prezesa URE co do wymierzenia P. S.A. kary pieniężnej w wysokości 750.000 zł za czyn określony w art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. (pkt 1a), w pkt III zasądził od Prezesa URE na rzecz P. kwoty 477 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 1b); zasądził od Prezesa URE na rzecz P. kwotę 1.540 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (pkt 2).

W ocenie Sądu Apelacyjnego potwierdził się zarzut apelującego dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. poprzez jego

błędną wykładnię i uznanie, że może zostać wymierzona kara pieniężna za stosowanie taryfy niezgodnie z określonymi w niej warunkami, jeżeli warunki te są określone w taryfie w sposób ogólnikowy, niepozwalający na określenie naruszonego obowiązku bez posłużenia się taryfą podmiotu trzeciego.

Analiza treści postanowień taryfy powoda doprowadziła Sąd II instancji do wniosku, że z pkt 1.6 wynika, iż powód świadcząc usługę kompleksową oprócz opłat za energię elektryczną ma obowiązek pobierać od odbiorców również opłaty za usługi dystrybucji, przyjmując do rozliczeń z odbiorcą stawki opłat oraz warunki stosowania wynikające z taryfy P. Z pkt 3.3.1 wynika natomiast obowiązek pobierania od odbiorcy opłat za sprzedaną energię elektryczną na podstawie odczytów wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych, przy czym za usługę dystrybucji – w wysokości wynikającej z taryfy P. oraz na warunkach w niej zawartych. Obowiązek powoda określony w taryfie ma charakter ogólny. Nie jest w ocenie Sądu Apelacyjnego możliwe stwierdzenie, czy doszło do zarzucanego powodowi naruszenia bez odniesienia do taryfy innego podmiotu tj. P.. Nie budzi wątpliwości w orzecznictwie, że mimo, iż kary pieniężne nakładane na przedsiębiorców na podstawie ustawy P.e. uważane są za sankcje administracyjnoprawne, nie zaś sankcje karne, to w zakresie, w jakim dochodzi do wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej, zasady sądowej weryfikacji decyzji organu, powinny odpowiadać wymaganiom analogicznym do tych, jakie obowiązują sąd orzekający w sprawie karnej. W ocenie Sądu Apelacyjnego musi istnieć obowiązek wystarczająco sprecyzowany, aby można było ocenić, czy powód go naruszył. Takiej cechy nie posiada postanowienie taryfy powoda w pkt 1.6 i 3.3.1.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. przewiduje sankcję dla tego, kto stosuje taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami. W ocenie Sądu II instancji chodzi tutaj o taryfę własną, nie zaś o taryfę podmiotu trzeciego. Powód został ukarany co prawda za naruszenie warunków własnej taryfy, ale w zakresie, w którym odsyłała ona do warunków taryfy podmiotu trzeciego. W istocie zarzucano mu naruszenie warunków taryfy cudzej. Takie zaś zachowanie nie odpowiada przesłankom hipotezy z art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego doszło również do naruszenia prawa materialnego, tj. art. 56 ust. 1 pkt 6 i 12 P.e. z uwagi na to, że, że przedmiotową

decyzją nałożono na powoda jedną karę za popełnienie dwóch czynów. Za wymienione w decyzji dwa różne czyny (sankcjonowane karą pieniężną na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 6 i pkt 12 oraz art. 56 ust. 1 pkt 6) została wymierzona jedna kara bez szczegółowej oceny w świetle przesłanek z art. 56 ust. 6 P.e. Prezes URE stopień szkodliwości ocenił łącznie, dochodząc do wniosku, że stopień szkodliwości był dość znaczny. Podobnie oceniono stopień zawinienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego stopień szkodliwości działań powoda i stopień zawinienia winien być zindywidualizowany w stosunku do każdego ze stwierdzonych czynów. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wymierzenie kary łącznej dla kilku naruszeń, bez dokonania analizy przesłanek jej wymiaru dla każdego z nich, stanowi również przekroczenie granic swobodnego uznania administracyjnego, gdyż brak jest możliwości poznania motywów organu, co do jej nałożenia w konkretnej wysokości. Prezes URE był zobowiązany do stosowania zasady proporcjonalności i zasady zaufania do organów administracji publicznej. Z tych względów uzasadnienie decyzji w zakresie wysokości kary powinno zawierać wskazanie, co zadecydowało o jej wysokości. Celem uzasadnienia wysokości kary jest zapewnienie przejrzystości, istotnej zarówno dla podmiotów, do których jest adresowana, jak i dla sądów w toku kontroli instancyjnej.

Od tego wyroku pozwany wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, stawiając zarzuty naruszenia prawa materialnego tj.:

1) art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. poprzez jego niezastosowanie, pomimo tego, że powód stosował, w odniesieniu do odbiorców grup taryfowych G, taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami, tj. niezgodnie z pkt 1.6. oraz 3.3.1. taryfy powoda zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 16 grudnia 2010 r. nr (...),

2) art. 56 ust. 2 P.e., poprzez jego niezastosowanie, mimo tego, że powód swym zachowaniem wypełnił hipotezę normy sankcjonowanej z art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. stosując taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami, a w konsekwencji Prezes URE był zobligowany do wymierzenia powodowi kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne.

Powołując się na te zarzuty, pozwany wniósł o:

1) uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie apelacji powoda od wyroku Sądu I instancji,

2) ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania

– przy uwzględnieniu kosztów postępowania i ich zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o jej oddalenie.

Postanowieniem z 24 września 2019 r., I NSK 93/18 Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanego jest uzasadniona.

Przed przejściem do rozpoznania zarzutów kasacyjnych celowe jest wyjaśnienie specyfiki kontraktów, których przedmiotem jest sprzedaż, usługa dystrybucji lub usługa przesyłu energii elektrycznej.

Dostarczanie energii elektrycznej może odbywać się na podstawie dwóch odrębnych umów zawartych oddzielnie z przedsiębiorstwem obrotu i operatorem dystrybucyjnym (umowy o sprzedaż i umowy o świadczenie usług przesyłowych lub dystrybucyjnych) albo na podstawie jednej umowy regulującej zarówno sprzedaż, jak i przesył oraz dystrybucję, zwanej umową kompleksową. W niniejszej sprawie powód, będący przedsiębiorstwem obrotu, dostarcza energię elektryczną odbiorcom na podstawie umów kompleksowych.

Każda opłata za energię elektryczną składa się z dwóch podstawowych składników: opłaty za energię czynną, której wysokość jest uzależniona od stopnia zużycia prądu przez odbiorcę oraz opłaty dystrybucyjnej, pokrywającej szeroko pojęte koszty dostawy energii do odbiorcy ponoszone przez operatora systemu dystrybucyjnego. W przypadku taryfy dla gospodarstw domowych (G) przedsiębiorstwo obrotu, świadczące usługi na podstawie umowy kompleksowej, odpowiedzialne jest za pobranie całości opłaty od odbiorców, przy czym częścią jego przychodu jest wyłącznie opłata z tytułu energii czynnej, natomiast pozostała

część opłaty jest przekazywana do operatora systemu dystrybucyjnego (w tym: opłata dystrybucyjna zmienna, opłata dystrybucyjna stała, opłata przejściowa, opłata abonamentowa).

Oczywiste jest więc, że przedsiębiorstwo obrotu działając w ramach umowy kompleksowej zobowiązane jest do stosowania własnej taryfy w zakresie opłaty za energię czynną oraz opłaty dystrybucyjnej w ramach taryfy operatora systemu dystrybucyjnego.

Trafny jest więc podniesiony w skardze kasacyjnej pozwanego zarzut naruszenia art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. przez jego niezastosowanie, pomimo tego, że powód stosował, w odniesieniu do odbiorców grup taryfowych G, taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami, tj. niezgodnie z pkt 1.6. oraz 3.3.1. taryfy powoda zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 16 grudnia 2010 r. nr (...). Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e., karze podlega przedsiębiorca, który stosuje ceny lub stawki opłat wyższe od zatwierdzonych lub stosuje taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami. Brzmienie tego przepisu wynika z art. 1 pkt 15 lit. a) tiret drugie ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. nr 21, poz. 124), który uzupełnił ten przepis o fragment „lub stosuje taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami”. Jak wynika z uzasadnienia do projektu tej ustawy, celem nowelizacji było „doprecyzowanie zakresu przypadków stosowania kar pieniężnych, w przypadku stosowania taryf niezgodnie z określonymi w niej warunkami” (uzasadnienie do druku sejmowego nr 1084/V kadencja). Naruszeniem art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. jest więc nie tylko stosowanie przez przedsiębiorstwo cen lub stawek opłat przewyższających poziom określony w taryfie zatwierdzonej przez Prezesa URE, ale również działanie wbrew wszelkim innym postanowieniom taryfy.

Taryfa, jak stanowi art. 3 pkt 17 P.e., jest to zbiór cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowany przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzany jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców w trybie określonym ustawą.

Taryfa nie jest więc wyłącznie zbiorem cen i stawek opłat, jakie stosuje dany przedsiębiorca – w tym przypadku P. S.A., zajmująca się sprzedażą energii – ale

dodatkowo obejmuje również warunki, które musi uwzględniać przy naliczaniu wspomnianych cen i opłat. Deliktem prawa energetycznego w rozumieniu art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. będzie więc nie tylko naliczanie opłat powyżej cen i stawek określonych w taryfie, ale również naliczanie ich w sposób sprzeczny z warunkami tej taryfy np. stosowanie błędnych okresów rozliczeniowych.

Pkt 1.6 taryfy P. dla odbiorców z grup taryfowych G, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 16 grudnia 2010 r. nr (...), stanowi:

„W rozliczeniach z odbiorcami przyłączonymi do sieci Operatora (P. S.A.), dla których Sprzedawca (P. S.A.) świadczy usługę kompleksową, oprócz opłat za energię elektryczną, Sprzedawca pobiera opłaty za usługi dystrybucji przyjmując do rozliczeń z odbiorcą stawki opłat oraz warunki ich stosowania wynikające z Taryfy Operatora.”

Z kolei pkt 3.3.1 taryfy P. stanowi:

„Sprzedawca pobiera od odbiorcy opłatę za sprzedaną energię elektryczną w okresie rozliczeniowym, na podstawie odczytów wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych, przyjmując:

- w zakresie obrotu energią elektryczną – ceny energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych, ustalone w niniejszej taryfie,
- w zakresie dystrybucji energią elektryczną – stawki opłat oraz warunki ich stosowania wynikające z taryfy Operatora.”

Z powyższych postanowień ponad wszelką wątpliwość wynika, że powód P. S.A. świadcząc usługę kompleksową, oprócz opłat za energię elektryczną określonych w jego własnej taryfie, ma obowiązek pobierać od odbiorców również opłaty za usługę dystrybucji, przyjmując do rozliczeń z odbiorcą stawki opłat oraz warunki stosowania wynikające z taryfy P. S.A.

Nie można przy tym zgodzić się z Sądem II instancji, że pkt 1.6 i pkt. 3.3.1 zostały sformułowane w sposób nieprecyzyjny. Po pierwsze, tekst taryfy został przygotowany przez samego powoda, a Prezes URE jedynie go zatwierdzał, nie można więc powiedzieć, że powód nie rozumiał ustalonych przez niego samego warunków stosowania taryfy. Po drugie, z ustaleń faktycznych Prezesa URE i Sądu I instancji – niezakwestionowanych przez Sąd II instancji – wynika, że powód rozumiał znaczenie pkt 1.6 i pkt 3.3.1, skoro na etapie postępowania

administracyjnego powiadomił Prezesa URE o niwelowaniu na przestrzeni lat 2008–2011 zastanych rozbieżności w zakresie okresów rozliczeniowych, informując, że na dzień wszczęcia postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej liczba takich przypadków stanowiła 0,15% ogólnej liczby klientów P. S.A.

Nie można się też zgodzić z Sądem II instancji, że w art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. „niewątpliwie chodzi o taryfę własną, nie zaś o taryfę podmiotu trzeciego”. Takie rozumienie przepisu odbiega od jego językowego sensu, który mówi ogólnie o „warunkach taryfy”, bez przesądzania, czy chodzi o taryfę przedsiębiorstwa obrotu, czy taryfę operatora systemu dystrybucyjnego, z którym przedsiębiorstwo obrotu współpracuje. Fundamentalne znaczenie dla wykładni tego przepisu ma okoliczność, że w przypadku umowy kompleksowej przedsiębiorstwo obrotu odpowiada nie tylko za sprzedaż energii elektrycznej odbiorcy, ale również za zapewnienie świadczenia usługi dystrybucji przez operatora systemu dystrybucyjnego do miejsc dostarczania. Jak zostało to już wykazane, w takiej sytuacji przedsiębiorstwo obrotu pobiera od odbiorcy nie tylko opłatę za sprzedaż energii, ale również wieloskładnikową opłatę za dystrybucję energii. W tym kontekście widać, że w zakresie opłaty za sprzedaż energii przedsiębiorstwo obrotu powinno stosować taryfę własną, a w zakresie opłaty dystrybucyjnej – taryfę operatora systemu dystrybucyjnego. Przedsiębiorstwo obrotu nie jest związane taryfą OSD w stosunku do klientów, z którymi łączy je tylko umowa o sprzedaż energii – wówczas za wyliczenie i pobranie opłaty odpowiada tylko OSD, z którym tacy klienci mają zawartą odrębną umowę. Tak jednak nie było w tym przypadku, bo w tle sprawy są nieprawidłowości towarzyszące wyliczaniu opłat wobec klientów, którzy zawarli umowę kompleksową.

Odnosząc się do argumentacji powoda w odpowiedzi na skargę pozwanego, należy zauważyć, że analogicznie stosowanie standardów prawnokarnych właściwych dla oskarżonego w stosunku do przedsiębiorców będących adresatami kary administracyjnej nie stoi na przeszkodzie takiej wykładni art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e., która pozwala karać przedsiębiorcę nie tylko za niestosowanie taryfy własnej, ale również za niestosowanie taryfy cudzej, o ile ta pierwsza do niej wyraźnie odsyła. Należy zauważyć, że w prawie karnym przy ustalaniu strony przedmiotowej czynu zabronionego od dawna dopuszcza się w pewnych przypadkach

tzw. technikę blankietu zupełnego, polegającą na tym, że w przepisie ustawy penalizującym dany czyn umieszcza się odesłanie do aktu podustawowego, który samodzielnie określa znamiona czynu podlegającego karze. Brak sprecyzowania w przepisie penalnym wszystkich znamion czynu podlegającego karze nie stanowi zatem *per se* naruszenia zasad *nullum crimen sine lege*, *nullum crimen sine lege certa* oraz *nullum crimen sine lege stricta* (wyroki TK z 8 lipca 2003 r., P 10/02 oraz z 26 listopada 2003 r., SK 22/02). Analogiczne stanowisko należy konsekwentnie przyjąć w odniesieniu do przepisów prawa administracyjnego, określających karę administracyjną za delikt prawnoadministracyjny. Posłużenie się przez ustawodawcę w art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. techniką blankietu zupełnego przez odesłanie do taryfy w zakresie znamion czynu podlegającego karze administracyjnej, w ramach której możliwe jest wtórne odesłanie do taryfy operatora systemu dystrybucyjnego współpracującego z przedsiębiorstwem obrotu, jest zgodne z konstytucyjnymi i międzynarodowymi standardami w zakresie określoności przepisów represyjnych.

Dlatego też należy stwierdzić, że powód stosował, w odniesieniu do odbiorców grup taryfowych G11 i G12, taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami, tj. niezgodnie z pkt 1.6. oraz 3.3.1. taryfy zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 16 grudnia 2010 r. nr (...). Jak wynika z niezakwestionowanych ustaleń faktycznych, lecz błędnie zinterpretowanych przez Sąd II instancji, P. stosowało w oddziale S. w stosunku do części odbiorców z grup taryfowych G11 oraz G12 dwunastomiesięczny okres rozliczeniowy (w sumie 1.210 odbiorców), a w oddziale W. występowała sytuacja, iż odczyty układów pomiarowych dla części odbiorców rozliczanych w grupach taryfowych Clx i Glx nie były dostarczane przez OSD w okresach zgodnych z jego taryfą, pomimo iż okresy rozliczeniowe wynikające z umów były prawidłowe. W konsekwencji więc, część odbiorców z grup taryfowych Clx oraz Glx w tym Oddziale, w praktyce rozliczona została w okresach innych niż wskazane w taryfie OSD (okresy dwu-, trzy-, cztero-, pięcio- i dwunastomiesięczne). Skala zjawiska była znacząca, bo dotyczyła ponad 130.000 wystawionych faktur.

Tymczasem, jak wynika z taryfy P. S.A., zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 21 grudnia 2010 r. znak: (...), wiążącej dla P. S.A. na mocy pkt 1.6 jej własnej taryfy:

– w Oddziale W. – zgodnie z pkt 3.3.1.7. taryfy, rozliczenia z odbiorcami z grup taryfowych G11 i G12 powinny następować w okresach jedno- lub sześciomiesięcznych,

– w Oddziale S. – zgodnie z pkt 3.3.1.6. rozliczenia z odbiorcami z grup taryfowych G11 oraz G12 powinny następować w okresach jedno-, dwu- lub czteromiesięcznych.

Spółka P. stosowała zatem dłuższe okresy rozliczeniowe niż te przewidziane w taryfie P. S.A., a co się z tym wiąże, stosowała rozliczenia na podstawie prognozowanego zużycia energii, a nie faktycznych odczytów, jak to ma miejsce w przypadku 1-miesięcznego okresu rozliczeniowego.

Ponadto, jak ustalono w sprawie, w roku 2011, w 7 z 8 oddziałów P. S.A., rozliczenia z odbiorcami z różnych grup taryfowych dokonywane były w sposób niezgodny z pkt 3.3.6. taryfy dla dystrybucji energii elektrycznej P. S.A. z dnia 21 grudnia 2010 r. nr (...), w części, która mówi, iż „w przypadku zmiany stawek opłat za usługę dystrybucji w trakcie okresu rozliczeniowego, opłata wynikająca ze składnika stałego stawki sieciowej, stawki opłaty przejściowej i abonamentowej pobierana jest w wysokości proporcjonalnej do liczby dni obowiązywania poprzednich i nowych stawek.”.

Nieprawidłowości dotyczyły oddziałów: L., B., W., S., Łó., Ł. oraz Z. W oddziałach tych, opłaty z tytułu składnika stałego stawki sieciowej oraz stawki opłaty abonamentowej, w przypadku zmiany stawek w trakcie okresu rozliczeniowego, obliczane były przez powodową spółkę w taki sposób, że dla miesiąca, w którym następowała zmiana płatności, przyjmowane były tylko nowe stawki opłat. To zaś oznacza, że rozliczenia te dokonywano niezgodnie z pkt 3.3.6. taryfy P. S.A. Kwota nieuzasadnionych kosztów poniesionych przez odbiorców z tego tytułu, podana przez P. S.A. w piśmie z dnia 25 czerwca 2012 r. znak: (...) wyniosła ponad 308.000 zł.

Powyższe naruszenie miało również miejsce wobec odbiorców grup taryfowych G11 i G12. Przedsiębiorstwo stosowało taryfę niezgodnie z warunkami stosowania taryfy określonymi w pkt 1.6. oraz 3.3.1. swojej taryfy.

Duża liczebność tych grup ma bezpośredni wpływ na poziom dodatkowego, nieuzasadnionego kosztu poniesionego przez odbiorców P. S.A., który zgodnie z informacjami powodowej spółki wyniósł ponad 136.000 zł (kwota ta zawiera się we wspomnianej wyżej kwocie ponad 308.000 zł).

W związku z powyższym należy stwierdzić, że spółka P. – przyjmując do rozliczeń z odbiorcami okresy rozliczeniowe niezgodne z taryfą operatora systemu dystrybucyjnego P. oraz rozliczając opłaty stałe w przypadku zmiany stawek opłat w trakcie okresu rozliczeniowego w sposób niezgodny z treścią taryfy operatora, w istocie stosowała taryfę tegoż operatora niezgodnie z określonymi w niej warunkami.

Nietrafny jest natomiast zarzut naruszenia art. 56 ust. 2 P.e., poprzez jego niezastosowanie, mimo tego, że powód swym zachowaniem wypełnił hipotezę normy sankcjonowanej z art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e. stosując taryfę niezgodnie z określonymi w niej warunkami, a w konsekwencji Prezes URE był zobligowany do wymierzenia powodowi kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 2 ustawy-Prawo energetyczne. Nawet w razie ziszczenia się przesłanek określonych w art. 56 ust. 1 P.e., Prezes URE nie ma obowiązku nałożenia kary na przedsiębiorcę, lecz powinien on rozważyć, czy istnieją podstawy do odstąpienia od wymierzenia kary. W dacie wydania decyzji przez Prezesa URE obowiązywał już art. 56 ust. 6a P.e., który upoważniał go, w ramach uznania administracyjnego, do odstąpienia od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Nieuwzględnienie tego zarzutu nie ma jednak wpływu na kierunek rozstrzygnięcia, ponieważ skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie z uwagi na oczywiste naruszenie prawa materialnego, art. 56 ust. 1 pkt 6 P.e.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. orzekł, jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265).

